

Ankara Kent Parklarının Kullanımının Belirlenmesi*

Identification of the Use of Urban Parks in Ankara**

Sibel ÖNAL

Dr., Araştırma Görevlisi, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Antropoloji Bölümü, Ankara
sonal@ankara.edu.tr

Mehmet SAĞIR

Prof. Dr., Öğretim Üyesi, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Antropoloji Bölümü, Ankara
msagir@ankara.edu.tr

DOI: 10.5505/jas.2018.57338

Öz

Kentlerin temel bileşenlerinden birisi olan parklar, kent sakinleri ile doğa arasında bir köprü vazifesi görmektedir. Kentlerin kalabalıklaşması ve çevresel olarak kirlenmesinin bir sonucu olarak ortaya çıkan kent parklarının varlığı, Sanayi Devrimi sonrasında olduğu gibi günümüzde de önemini korumaktadır. Ülkemizde Cumhuriyet dönemi ile birlikte yeniden yapılanmanın adımları, Ankara'da parkların da yardımıyla atılmaya başlanmıştır. Araştırmanın amacı, Ankara'daki kent parklarının kullanımının belirlenmesidir. Araştırmanın konusunu Ankara'da yer alan Altınpark, Gençlik Parkı, Göksu Parkı ve Seğmenler Parkı oluşturmaktadır. Kullanıcı memnuniyeti anketi 1091 (533 erkek ve 558 kadın) kullanıcıya uygulanmıştır. Araştırma sonucunda kullanıcıların parklara genellikle kendi araçlarıyla geldikleri ve 15-30 dakikada ulaştıkları belirlenmiştir. Kullanıcıların parklara arkadaşları veya aileleri ile 3-6 kişilik gruplar halinde geldikleri ve parklarda 1-3 saat kaldıkları saptanmıştır. Parkların tercih edilme nedenleri, doğada vakit geçirmek, dinlenmek, arkadaşlarla buluşmak gibi rahatlatıcı faktörlere bağlıdır. Bu nedenle kullanıcıları parklara geldiklerinde kendilerini mutlu, huzurlu ve özgür hissetmektedirler. Kullanıcılar, kültürel etkinlikleri ve otoparkları yetersiz bulmakta ve parkların daha temiz ve bakımlı olmasını istemektedirler.

Anahtar sözcükler: Kent parkı, Park kullanımı, Kullanıcı memnuniyeti, Yeşil alan, Ankara

Abstract

As one of the fundamental components of cities, parks act as bridges between urban residents and nature. Urban parks emerged as a result of crowded cities and environmental pollution after the industrial revolution, and they maintain their importance today. Parks in Ankara were used as part of the country's restructuring during the Republican Period. This article aims to identify the uses of urban parks in Ankara, focusing on Altınpark, Gençlik Park, Göksu Park and Seğmenler Park. A user satisfaction survey was applied to 1091 people (533 male and 558 female). This research revealed that users come to these parks with their own cars, reaching these parks within

* Bu makale, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Fizik Antropoloji Bilim Dalı'nda Prof. Dr. Mehmet Sağır danışmanlığında gerçekleştirilen Kent Parklarının Antropolojik Açından Değerlendirilmesi: Ankara Örneği adlı doktora tezine dayandırılarak hazırlanmıştır.

** This article is based on the PhD dissertation titled as "Evaluation of urban parks in anthropological perspective: Case of Ankara" with the supervision of Prof. Mehmet Sağır at Ankara University Graduate School of Social Sciences, Physical Anthropology Sub-department.

15-30 mins. Users come either with their friends or family as groups of 3-6, and stay for about 1-3 hours. The reasons cited for visiting parks are related to relaxing factors such as spending time in nature, relaxation, meeting friends. Therefore, users describe themselves as happy, peaceful and free during their visits. Users find cultural activities and parking lots inadequate, and expect parks to be well-maintained and cleaner.

Keywords: Urban park, Park use, User satisfaction, Green space, Ankara

Giriş

Modern zamanlara aitmiş gibi görünse de park ve bahçe kültürü Antik dönemlere dek uzanmaktadır. Parkların kullanıcıları yüzyıllar boyunca hanedanlar, yöneticiler, soylular ve aristokratlardır, tasarımları da bu sınıfların estetik anlayışını yansıtmıştır (Conway, 1996, s.4; Henneberger, 2002, s.13). 18. yüzyılda ve 19. yüzyılın ilk yarısında etrafı yüksek duvarlarla çevrili olan parklar bekçiler tarafından korunmuş ve toplumun elit kesimlerine hizmet etmiştir. Amerikan kent parkları Avrupa'daki benzerleri model alınarak yapılmış, yine üst sosyo-ekonomik grupların zevklerine göre tasarlanmıştır. Bu dönemde işçi sınıfı başta olmak üzere kent halkının diğer kesimleri parklardan yararlanamamıştır. 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren işçi sınıfının ve yoksulların yaşadıkları mahallelerdeki sağlıksız ortamlar nedeniyle kent yönetimlerinin sağlıklı açık alan arayışı, parklardan herkesin yararlanmasında belirleyici unsur olmuştur (Conway, 1996, s. 4; Henneberger, 2002, s.16; Wiggweshaus, 2003, s. 237).

Amerika ve Avrupa'da hizmete açılan parklara karşın ülkemizde kent parklarının tarihçesi yüzyıllar öncesine uzanmamaktadır. Bu durumun temelinde Batı'da olduğu gibi bir sanayileşme ve kentleşmenin olmadığı söylenebilir. Osmanlı döneminin mesire alanları, insanların boş zamanlarını değerlendirmeleri ve doğadan yararlanmaları için oluşturulmuş yeşil alanlardır, günümüzdeki parklara benzemese de bir anlamda park işlevi görmüştür (Özdemir, 2007, s. 37). Cumhuriyet dönemine kadar kent parkları kent yaşamının içinde yer almamıştır. 19. yüzyılın ikinci yarısında ve 20. yüzyılın başlarında İstanbul'da Batı'dan esinlenen modern anlamda kent içi parklar oluşturulmuştur. Gülhane Parkı'nın yeniden düzenlenerek kullanıma açılması, ilk büyük çaplı kent içi park örneği olarak kabul edilmektedir (Demir, 2006, s. 70). Bununla birlikte bazı kaynaklara göre Cumhuriyet tarihinin ilk planlı parkı olduğu için Ankara'daki Gençlik Parkı modern anlamda ilk kent

parkıdır (Kaymaz, Belkayalı ve Akpınar, 2013, s.188; Özer, 2005, s. 23). 1930-1940'lı yıllarda parklar kentsel kamusal alanlar olarak kabul görmeye başlamış ve park yapımı modern planlama aşamasında tüm Anadolu'da yaygınlaştırılmaya çalışılmıştır. Günümüzde ise parklar Avrupa'daki benzerleri gibi kent sakinlerinin kamusal yaşama katılımının ve kentsel yaşam biçiminin bir göstergesidir (Demir, 2006, s. 71; Oğuz ve Çakıcı, 2010, s. 721).

Park kullanıcıları temelde kentin sakinleridir. Literatürde kent parklarının kullanımı açısından hem ülkemizde hem dünyada çalışmalar uzun yıllardır sürdürülmektedir. Araştırmalarda yönetim modelleri, kullanıcı tercihleri, kent parklarının yaşam kalitesi üzerine etkileri ve donatı elemanları gibi konular çalışılmaktadır. Mevcut araştırmanın konusu olan Ankara kentinde, açık alan heykellerine yönelik park kullanıcılarının görsel algıları, kullanıcı profili ve beklentilerinin belirlenmesi üzerine araştırmalar yürütülmüştür. Sonuç olarak; kent parklarda mimari yapıların kapladığı alanın fazla olması (Boyacı, 2010, s.103), etkinlik ihtiyacının tam olarak karşılanmadığı (Memlük, 2012, s. 139) gibi olumsuz verilerin yanında açık havada zaman geçirmek ve yeşil alan veya suya yakın olmak gibi (Sarıkaya, s. 134) olumlu verilerin de elde edildiği görülmektedir.

Parkların değerlendirilmesinde birçok farklı yöntem kullanılmaktadır. Peyzaj görsel kalitesinin değerlendirilmesinde kullanılan foto-anket yöntemi ve mülakat yöntemini kullanıcı memnuniyeti ölçümünde kullanılan yöntemlere örnek olarak vermek mümkündür. Mülakat yönteminde parkı kullanmayan kent sakinlerinin de görüşlerinin alınmasıyla elde edilen verilerin karşılaştırılması da yapılabilmektedir (Polat, Öztürk Kurtaslan ve Peker, 2012; Demir, 2002). Mevcut araştırmanın yöntemi olan kullanıcı memnuniyeti anketleri kent parklarının sadece tasarımı, planlanması ve yönetimi açısından değil aynı zamanda kullanıcıların beklentilerinin karşılanması, parkların işlevlerini sağlıklı olarak sürdürebilmesi için de

önemli bir veri kaynağıdır. Park yönetimlerinin belirli aralıklarla kullanıcı memnuniyeti anketi yapmaları ve kullanım örüntülerini belirlemesi önem taşımaktadır. Yapılacak olan anketler sonucunda parkların eksiklikleri veya yetersizlikleri belirlenerek yeni stratejilerin geliştirilmesi ve kent sakinleri için daha cazip hale getirilmesi mümkündür. Araştırmanın amacı, kullanıcıların parklarla ilgili görüşleri alınarak kullanıcı profilinin çıkarılması ve sorulara verilen cevaplar doğrultusunda kent sakinlerinin parka ulaşım şekilleri, parkı kullanma sıklığı, parkı tercih nedenleri, parka geldiklerinde nasıl hissettikleri ve parkta eksik olduğunu düşündükleri aktivitelerin belirlenmesidir. Gelecekte yapılması planlanan kent parklarının tasarlanmasında elde edilen verilerin yardımcı olması hedeflenmiştir.

Gereç ve Yöntem

Araştırma için gerekli olan Etik Kurul onayı alınarak, Mayıs-Aralık 2016 tarihleri arasında Ankara kent merkezinde olan Altınpark, Gençlik Parkı, Göksu Parkı ve Seğmenler Parkı'nda rastgele seçilen örnekleme kullanıcı memnuniyeti anketi yapılmıştır. Parklar görece kent merkezine yakın olan konumları ve kullanım yoğunlukları nedeniyle tercih edilmiştir.

Anket, parkların açılış saatinden kapanış saatine kadar hem hafta içi hem de hafta sonu 1091 park kullanıcılarına uygulanmış, olası tüm kullanıcılara ulaşılması hedeflenmiştir. Ankete katılmayı kabul eden bireylerin sorulara verdikleri cevaplar doğrultusunda parka ulaşım şekilleri, parkı kullanma sıklığı, parkı tercih etme nedenleri, parka geldiklerinde nasıl hissettikleri ve parkta eksik olduğunu düşündükleri aktiviteler belirlenmiştir. Kullanıcı memnuniyeti anketi, Yorulmaz (2006), Onsekiz ve Emür (2008) ve Uzun ve Müderrisoğlu'nun (2010), çalışmalarındaki sorular temel alınarak oluşturulmuştur. Elde edilen verilerin anket formundan bilgisayar ortamına aktarılmıştır, anket uygulamasının tamamlanması ardından cevaplar kodlanarak SPSS 20.0 programına kaydedilmiştir. Park kullanımını etkileyen faktörlerin analizi için Ki-Kare Testi ve dağılımların belirlenmesi için tanımlayıcı analizler (Descriptive Analize) kullanılmıştır. Çok seçenekli soruların değerlendirilmesinde çoklu yanıt (Multiple Response) kullanılarak yüzdelik oranlar hesaplanmıştır.

Bulgular

Anket uygulamasında 533 erkek ve 558 kadın olmak üzere 1091 park kullanıcılarına ulaşılmıştır. Parkların her

iki cinsiyet tarafından benzer oranlarda kullanıldığı, Seğmenler Parkı ve Göksu Parkı'nda kadınların, Altınpark ve Gençlik Parkı'nın erkeklerin görece daha yüksek orana sahip olduğu belirlenmiştir. Kullanıcıların tüm parklarda 25-34 yaş arası oranının daha yüksek olduğu ve 45 yaş ve üzeri kullanıcıların kent parklarından daha az yararlandığı saptanmıştır. Kullanıcıların çoğunluğu, parklara ulaşımında kendi taşıtlarını tercih ederken Gençlik Parkı'na ulaşımında ise kullanıcıların çoğunluğu toplu taşımayı (% 52,3) kullandıklarını belirtmişlerdir. Tüm parklarda taksi ile ulaşım en düşük orana sahiptir. Kullanıcıların çoğunluğunun Göksu Parkı'na 15 dakikada, diğer parklara ise 30 dakikada ulaştıkları saptanmıştır. Kullanıcılar Altınpark (% 28,9) ve Göksu Parkı'nı (% 31,7) en fazla üç ayda bir, Gençlik Parkı'nı en çok ayda bir ve yılda bir veya daha fazla (% 26,4), Seğmenler Parkı'nı ise çoğunlukla ayda bir (% 39,6) kullanmaktadır. Kullanım süresi tüm parklarda 1-3 saat olarak saptanmıştır. Bu seçeneği 3-6 saat izlemektedir. 6 saatten fazla ve bir saatten az seçenekleri oldukça düşük oranlara sahiptir (Tablo I).

Kullanıcıların tüm parklara çoğunlukla 3-6 kişi geldikleri belirlenmiştir. Bu seçenekte oranlar parklar açısından benzerdir ve en yüksek oran Göksu Parkı'nda % 59,6 olarak belirlenmiştir. 6 kişiden fazla ve tek başına parkın kullanımı en düşük oranlarda saptanmıştır. Parka genelde kiminle gelmeyi tercih ediyorsunuz sorusuna, Altınpark (% 47,7) ve Göksu Parkı (% 50,6) kullanıcıları aile ile cevabını vermişlerdir. Gençlik Parkı'nda aile ile (% 41,9) ve arkadaşlar ile (% 40,4) cevapları birbirine benzer orandadır. Seğmenler Parkı kullanıcılarının yarısından fazlası (% 56,9) parkı arkadaşları ile ziyaret etmektedir (Tablo I).

Parkların tercih edilme nedenlerinde en yüksek oran Gençlik Parkı'nda "ulaşımın rahat olması" iken diğer parklarda "temiz hava almak ve doğada vakit geçirmek" olarak belirlenmiştir. İkinci tercih nedeni Altınpark ve Göksu Parkı'nda "ailece gelinebilecek bir park olması", Gençlik Parkı'nda "arkadaşlarla vakit geçirmek" ve Seğmenler Parkı'nda "fiziksel veya ruhsal olarak dinlenmek" olarak belirlenmiştir. Altınpark ve Seğmenler Parkı'nda "arkadaşlarımla vakit geçirmek", Gençlik Parkı'nda "temiz hava almak ve doğada vakit geçirmek", Göksu Parkı'nda ise "piknik yapmak" parkların üçüncü tercih edilme nedenidir. Altınpark'ta çocuk oyun alanları, Gençlik Parkı ve Seğmenler Parkı'nda sanatsal aktivitelere katılmak, Göksu Parkı'nda kitap okumak en düşük

oranlara sahip olan tercih nedenleridir (Tablo II). Park ayırımına gidilmeksizin tüm örneklem ele alındığında “temiz hava almak ve doğada vakit geçirmek” % 17,8 oranıyla ilk tercih nedenidir. Diğer tercih nedenleri ise “arkadaşlarımla vakit geçirmek” % 13,1, “ulaşımın rahat olması” % 10,5 ve “fiziksel veya ruhsal olarak dinlenmek” % 9,9 oranlarıyla ilk seçeneğin ardından gelmektedir.

Tablo III’de kullanıcıların söz konusu parkları ziyaret ettiklerinde nasıl hissettikleri gösterilmiştir. Seğmenler Parkı’nda en yüksek üç oran huzurlu (% 25,6), mutlu (% 23,3) ve özgür (% 22,2) seçeneklerine aittir. Diğer parklarda da aynı seçeneklere ulaşılmıştır. Ancak sıralama mutlu, huzurlu ve özgür şeklinde değişmiştir. Olumsuz hislerde en yüksek oran Gençlik Parkı’nda

Tablo I. Parkların Ulaşım ve Kullanım Durumu

	Altınpark		Gençlik Parkı		Göksu Parkı		Seğmenler Parkı		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Erkek	136	51,2	140	50,5	126	47,5	131	46,3	533	48,9
Kadın	130	48,8	137	49,5	139	52,5	152	53,7	558	51,1
Yaş grubu										
18-24 yaş arası	51	19,2	62	22,4	40	15,1	77	27,2	230	21,1
25-34 yaş arası	112	42,1	116	41,9	102	38,5	135	47,7	465	42,6
35-44 yaş arası	53	19,9	54	19,5	53	20,0	38	13,4	198	18,1
45-54 yaş arası	24	9,0	27	9,7	36	13,6	12	4,3	99	9,1
55-65 yaş arası	26	9,8	18	6,5	34	12,8	21	7,4	99	9,1
Ulaşım süresi										
15 dakika	86	32,3	77	27,8	112	42,3	114	40,3	389	35,7
30 dakika	122	45,9	150	54,2	97	36,6	120	42,4	489	44,8
Bir saat ve üzeri	58	21,8	50	18,0	56	21,1	49	17,3	213	19,5
Kullanım süresi										
Bir saatten az	7	2,6	26	9,4	13	4,9	8	2,8	54	4,9
1-3 saat	151	56,8	197	71,1	141	53,2	183	64,7	672	61,6
3-6 saat	94	35,3	46	16,6	109	41,1	89	31,4	338	31,0
6 saatten fazla	14	5,3	8	2,9	2	0,8	3	1,1	27	2,5
Kullanım sıklığı										
İlk ziyaret	6	2,3	13	4,6	4	1,5	21	7,4	44	4,0
Her gün	9	3,4	6	2,1	11	4,2	5	1,8	31	2,8
Haftada birden fazla	48	18,0	50	18,1	40	15,1	76	26,9	214	19,6
Ayda bir	42	15,8	73	26,4	64	24,2	112	39,6	291	26,7
Üç ayda bir	77	28,9	62	22,4	84	31,7	27	9,5	250	22,9
Yılda bir veya daha fazla	84	31,6	73	26,4	62	23,3	42	14,8	261	23,9
Kullanım şekli										
Tek başına	20	7,6	27	9,7	21	7,9	20	7,1	88	8,1
İki kişi	66	24,8	96	34,7	65	24,5	71	25,1	298	27,3
3-6 kişi	157	59,0	141	50,9	158	59,6	168	59,4	624	57,2
6 kişiden fazla	23	8,6	13	4,7	21	7,9	24	8,4	81	7,4

elde edilmiştir, 8 kullanıcı parkta kendisini tedirgin hissettiğini belirtmiştir. Seğmenler Parkı'nda ise kendisini mutsuz veya umutsuz hisseden kullanıcı ve Altınpark'ta keyifsiz hisseden kullanıcı bulunmamaktadır. Tüm

örneklem ele alındığında kullanıcıların parkları ziyaret ettiklerinde kendilerini nasıl hissettiklerinin dağılımı verilmiştir. Kullanıcılara söz konusu parkları ziyaret ettiklerinde nasıl hissettikleri sorulmuştur, en yüksek üç

Tablo II. Kullanıcıların Parkları Tercih Etme Nedenleri

Tercih Nedeni	Altınpark		Gençlik Parkı		Göksu Parkı		Seğmenler Parkı		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Ulaşımı rahat olduğu için	50	9,2	94	16,1	62	11,0	43	6,3	249	10,5
Alanın büyük olması yüzünden	42	7,7	41	7,0	28	5,0	52	7,6	163	6,9
Yürüyüş, spor yapmak, bisiklete binmek için	30	5,5	26	4,5	36	6,4	35	5,1	127	5,3
Fiziksel veya ruhsal olarak dinlenmek için	48	8,8	42	7,2	22	3,9	124	18,2	236	9,9
Sanatsal aktivitelere katılmak için	6	1,1	6	1,0	0	0	7	1,0	19	0,8
Temiz hava almak, doğada vakit geçirmek için	103	18,9	77	13,2	91	16,1	152	22,3	423	17,8
Ailece gelinebilecek bir park olduğu için	62	11,4	41	7,0	82	14,5	13	1,9	198	8,3
Evime/işime yakın olduğu için	47	8,6	47	8,0	61	10,8	37	5,4	192	8,1
Farklı aktivitelere olanak sağladığı için	25	4,6	27	4,6	11	1,9	18	2,6	81	3,4
Kitap okumak için	8	1,5	10	1,7	6	1,1	13	1,9	37	1,6
Piknik yapmak için	40	7,3	19	3,3	88	15,6	10	1,5	157	6,6
Çocuk oyun alanı için	3	0,5	23	3,9	8	1,4	10	1,5	44	1,9
Arkadaşlarıyla vakit geçirmek için	58	10,6	91	15,6	55	9,7	108	15,9	312	13,1
Bu parkı seviyorum	23	4,2	35	6,0	13	2,3	55	8,1	126	5,3
Diğer	1	0,2	5	0,9	2	0,4	4	0,6	12	0,5

Tablo III. Kullanıcıların Park Ziyaretinde Kendilerini Nasıl Hissettiklerinin Dağılımı

His	Altınpark		Gençlik Parkı		Göksu Parkı		Seğmenler Parkı		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Özgür	76	16,3	75	16,6	58	12,5	139	22,2	348	17,3
Huzursuz	4	0,9	4	0,9	3	0,6	2	0,3	13	0,7
Tedirgin	6	1,3	8	1,8	4	0,9	2	0,3	20	1,1
Sosyalleşmiş	54	11,6	35	7,8	52	11,2	80	12,8	221	11,0
Umutsuz	2	0,4	2	0,4	2	0,4	0	0	6	0,3
Mutlu	139	29,8	116	25,7	156	33,6	146	23,3	557	27,8
Sıkıntılı	1	0,2	1	0,2	1	0,2	2	0,3	5	0,2
Enerjik	33	7,1	48	10,6	47	10,1	71	11,3	199	9,9
Çocuksu	32	6,9	52	11,5	30	6,5	23	3,7	137	6,8
Keyifsiz	0	0	5	1,1	3	0,6	1	0,2	9	0,4
Huzurlu	118	25,3	101	22,4	105	22,6	160	25,6	484	24,1
Mutsuz	1	0,2	4	0,9	3	0,6	0	0	8	0,4

oran mutlu (% 27,8), huzurlu (% 24,1), ve özgür (% 17,3) seçeneklerine aittir. Olumsuz hislerde en yüksek oran ise % 1 ile tedirgin seçeneğinde elde edilmiştir.

Kullanıcılardan parklarda eksikliğini hissettikleri veya yetersiz buldukları durumları belirtmeleri istenmiştir. Altınpark, Gençlik Parkı ve Göksu Parkı'nda en yüksek oran "daha temiz ve bakımlı olmalı", Seğmenler Parkı'nda "tuvaletler veya çeşmenin piknik alanına uzak olması" olarak belirlenmiştir. "Tuvaletler veya çeşmenin piknik alanına uzak olması" seçeneği Altınpark ve Gençlik Parkı'nda, "kültürel etkinliklerin yetersiz olması" Göksu Parkı'nda, "otoparkın yeterli büyüklükte olmaması" Seğmenler Parkı'nda ikinci en yüksek orana sahip eksikliklerdir. Göksu Parkı'nda "çok kalabalık ve

gürültülü olma" seçeneği en yüksek üçüncü oran iken diğer parklarda "kültürel etkinliklerin yetersiz olması" seçeneğidir. En yüksek oran, *daha temiz ve bakımlı olmalı* seçeneğine aittir, ardından ise *tuvaletler veya çeşmenin piknik alanına uzak olması, kültürel etkinliklerin yetersiz olması ve otoparkın yeterli büyüklükte olmaması* seçenekleri gelmektedir. Sıralamalar parklara göre değişse de kullanıcıların eksik veya yetersiz gördükleri durumların benzer olduğu belirlenmiştir (Tablo IV).

Araştırma sonucunda ulaşım şekli, ulaşım süresi ve gelme sıklığı ile ilişkili olduğu ancak bu ilişki negatif yönde olduğu belirlenmiştir (Tablo V). Parklara yürüyerek ya da toplu taşıma ile ulaşan kullanıcıların ulaşım süresi arttıkça parklara gelme sıklığı azalmaktadır.

Tablo IV. Kullanıcıların Parklarda Eksiklik veya Yetersizlik Olarak Gördükleri Durumlar

	Altınpark		Gençlik Parkı		Göksu Parkı		Seğmenler Parkı		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Eksiklik veya Yetersizlik										
Otopark yeterli büyüklükte değil	62	12,2	50	9,9	261	12,3	52	9,9	97	16,8
Çocuklar için oyun alanı yok/yeterli değil	19	3,7	13	2,6	57	2,7	20	3,8	5	0,9
Tuvaletler, çeşme piknik alanına uzak	70	13,8	68	13,4	300	14,2	48	9,1	114	19,7
Engelli bireylere uygun planlanmamış	41	8,1	28	5,5	153	7,2	24	4,6	60	10,4
Daha temiz ve bakımlı olmalı	100	19,7	96	18,9	383	18,1	110	21,0	77	13,3
Daha fazla cafe/restoran olmalı	24	4,7	26	5,1	88	4,2	18	3,4	20	3,5
Fiziksel aktivite için spor alanı yok/yeterli değil	20	3,9	33	6,5	99	4,7	25	4,8	21	3,6
Alışveriş yapmak için büfe vs yok	10	2,0	24	4,7	80	3,8	15	2,9	31	5,4
Yönlendirme ve uyarı levhaları yeterli değil	14	2,8	17	3,40	55	2,6	18	3,4	6	1,0
Açık hava sineması, konser vb. kültürel etkinlikler yeterli değil	64	12,6	61	12,0	286	13,4	74	14,1	87	15,0
Alışveriş yapılacak alanlar olmalı	39	7,7	38	7,5	148	7,0	48	9,1	23	4,0
Çok kalabalık ve gürültülü olması	38	7,5	38	7,5	161	7,6	66	12,6	19	3,3
Hiçbiri	6	1,2	15	3,0	7	1,3	19	3,3	47	2,2

Tablo V: Geçirilen Zaman, Ulaşım Şekli, Ulaşım Süresi ve Gelme Sıklığı Arasındaki Korelasyon

	Ulaşım süresi		Gelme sıklığı		Geçirilen zaman	
	r	p	r	p	r	p
Ulaşım şekli	-,326**	,000	-,099**	,001	,095**	,002
Ulaşım süresi			,234**	,000	,129**	,000
Gelme sıklığı					,195**	,000

Not: ** p<0.01

Sonuç ve Değerlendirme

Araştırma süresince yapılan ziyaretlerde parkların özellikle hafta sonlarında yoğun olarak kullanıldığı gözlenmiştir. Kullanıcılar, hafta boyunca iş hayatının veya okulun yarattığı stresi atmak için, arkadaşları veya aileleri ile parkları ziyaret ettikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Hafta içi 18 yaş altı öğrencilerin parkları yoğun kullandığı, yaşlıların da daha ziyade çocuk oyun alanlarında torunlarını oynattığı gözlenmiştir. Sabah saatlerinde yürüyüş ve egzersiz yapmak için kullanılan parklar aynı zamanda kullanıcıların köpeklerini gezdirmesine de olanak sağlamaktadır.

Anket uygulamasında 533 erkek ve 558 kadın olmak üzere 1091 park kullanıcılarına ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda Ankara'da bulunan kent parklarının her iki cinsiyet tarafından benzer oranlarda kullanıldığı, Seğmenler Parkı (% 53,7) ve Göksu Park'ında kadınların (% 52,5), Altınpark (% 51) ve Gençlik Parkı'nda (% 50,5) erkeklerin nispeten daha yüksek orana sahip olduğu belirlenmiştir. Ak, Eroğlu, Özdede ve Kaya (2014, s. 78), Seğmenler Parkı ve Sarıkaya (2007, s. 84), Göksu Parkı'nda yaptıkları çalışmada çalışmamızla benzer şekilde kadın kullanıcıların oranının erkek kullanıcılara nazaran daha yüksek olduğunu belirlemişlerdir. Araştırma sonucunda tüm parklarda 25-34 yaş arası kullanıcıların oranının daha yüksek olduğu ve 45 yaş ve üzeri kullanıcıların kent parklarından daha az yararlandığı saptanmıştır. Oğuz (2000, s. 168), Altınpark, Gençlik Parkı ve Seğmenler Parkı'nda yürüttüğü çalışmada ve Güler ve Uğurlar (2017, s. 451), Kuşulu Park'ta yürüttükleri çalışmada araştırmamıza benzer şekilde 45 yaş üzeri kullanıcıların parklardan daha az yararlandığını belirlemişlerdir.

Kullanıcılar Gençlik Parkı'na toplu taşıma ile diğer parklara ise kendi taşıtlarıyla ulaştıklarını belirtmişlerdir. Taksi ile ulaşım tüm parklarda en düşük orana sahiptir. Ulaşım süresinin bir saat ve üzeri sürmesi en düşük oranda bulunmuştur. Araştırma sonucunda ulaşım şekli, ulaşım süresi ve gelme sıklığı ile ilişkili olduğu ancak bu ilişki negatif yönde olduğu belirlenmiştir. Parklara yürüyerek ya da toplu taşıma ile ulaşan kullanıcıların ulaşım süresi arttıkça parklara gelme sıklığı azalmaktadır. Bu bulgular, daha önce park kullanımının yakınlıkla ilişkisi olduğuna dair sonuçlar elde edilen çalışmalarla benzerlik göstermektedir. Çalışmalarda kullanıcıların parklara yürüyerek ulaştıkları, ulaşımın kolay olması ve yakınlığın park tercihinde rol oynadığı gösterilmiştir

(Aksoy ve Akpınar, 2011, s. 85; Bekçi ve Taşkan, 2012, s. 65; Güler ve Uğurlar, 2017, s. 451; Yorulmaz, 2006, s. 40).

Araştırmamız sonucunda kullanıcıların Altınpark'ı yılda bir veya birkaç kez kullandıkları belirlenmiştir. Gençlik Parkı'nda ayda bir ve yılda bir veya birkaç kez seçenekleri % 26,4 ile en yüksek orana sahiptir. Göksu Parkı'nın kullanıcılar tarafından üç ayda bir kez ve Seğmenler Parkı'nın ayda bir kez ziyaret edildiği belirlenmiştir. Park ayırımına gidilmeksizin tüm kullanıcılar incelendiğinde Ankara kent parklarının ayda bir kez kullanıldığı belirlenmiştir. Ankara'da yapılan çalışmalarda araştırmamıza benzer şekilde kullanıcıların parklara ayda bir veya birkaç kez gittiğini saptanmıştır (Karadağ, 2013, s. 767; Güler ve Uğurlar, 2017, s. 451),

Araştırma sonucunda parkların tercih edilme nedenlerinde en yüksek oranlar, *temiz hava almak ve doğada vakit geçirmek, arkadaşlarla vakit geçirmek, ulaşımın rahat olması, fiziksel veya ruhsal olarak dinlenmek* seçeneklerinde elde edilmiştir. Gençlik Parkı'nın ilk tercih nedeni parka ulaşımın rahat olmasıdır. Kentin merkezinde yer alması, çevresinde devlet dairelerinin, hastanelerin bulunması parkın hem boş zaman değerlendirmek için hem de geçiş yolu olarak kullanılmasına neden olmaktadır.

Ülkemizde farklı kentlerde yapılan çalışmalarda kullanıcıların parkları araştırmamızda elde edilen sonuçlarla benzer nedenlerle tercih ettikleri saptanmıştır (Aksoy ve Akpınar, 2011, s. 85; Oğuz, 2000, s. 170; Onsekiz ve Emür, 2008, s. 84; Sarıkaya, 2007; Yılmaz ve Zengin, 2003, s. 49). Çalışmalarda kullanıcıların parkları tercih etme nedenlerinin açık havada zaman geçirmek, yakınlarıyla vakit geçirmek, piknik yapmak, temiz hava almak ve rahatlamanın yanı sıra kent hayatının baskısından kurtulmak olduğu saptanmıştır. Yurt dışında yapılan çalışmalarda da parkların tercih edilme veya ziyaret edilme nedenleri araştırmamız sonuçlarına benzerlik göstermektedir. Çalışmalarda park kullanımında fiziksel aktivitede bulunmak, doğada vakit geçirmek, rahatlamak, dinlenmek, stresli çevrelerden kaçmak, piknik yapmak ve arkadaşlarıyla görüşmek için tercih edildiği belirlenmiştir (Abkar, Shariff, Kamal, Mariapan, Maulan ve Sheybani, 2010, s. 5356; Ahmad, Maulan, Mariapan ve Habib, 2011, s. 1902; Liu, Li, Xu ve Han, 2015, s. 184; Wong ve Domroes, 2004, s. 272). Kullanıcılarının performansları izlemek, gezdirmek, kitap okumak ve canlı performansları izlemek gibi nedenlerle

parkları tercih ettiklerini gösteren yurt dışında yapılmış çalışmalar da bulunmaktadır (Central Park Conservancy, 2011, ss. 14-15; Cohen vd., 2007, s. 511; Project for Public Space, 2005, ss. 6-12). Özgüner (2011, ss. 610-616), park kullanımında kültürel farklılıkların da rol oynadığına dikkat çekmiş, Batı ülkelerinin aksine ülkemizde parkların pasif rekreasyonel etkinlikler için kullanıldığına değinmiştir. Oğuz (2000, s. 170), geleneksel yaşam şeklinin sonucunda park kullanımının ülkemizde aile veya arkadaşlarla birlikte yapılan bir aktivite olduğuna değinmiştir. Araştırmamız sonuçları bu çıkarımlarla uyumaktadır, araştırmanın konusu olan parklar aile veya arkadaşlarla birlikte kullanılmaktadır ve parklar aktif rekreasyondan ziyade pasif rekreasyon için tercih edilmektedir. Parkların kullanımında kültürel farklılıklar olsa da tercihte doğa ile iç içe olmak, rahatlamak ve sosyalleşmek gibi nedenler rol oynamaktadır. Çünkü doğayı deneyimleyerek sosyalleşmek günlük hayatın dışına çıkmayı sağlamaktadır.

Araştırmamız sonucunda kent parklarının kullanıcılar üzerinde olumlu etkilerinin olduğu belirlenmiştir. Kullanıcılar parka geldiklerinde kendilerini huzurlu, mutlu ve özgür hissetmektedir. Diğer olumlu hisler sırasıyla sosyalleşmiş, enerjik ve çocuksu olarak saptanmıştır. Olumsuz hislerde oranlar oldukça düşüktür, en düşük oran sıkıntılı hissetmek (% 0,2) ve en yüksek oran tedirgin hissetmek (% 1,1) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar parkların kullanıcıların ruhsal durumu üzerinde olumlu etkilere sahip olduğunu göstermektedir. Araştırmamız sonuçlarına benzer şekilde Isparta'da yapılan bir araştırmada kullanıcıların parkta kendilerini rahatlamış, huzurlu ve dingin hissettikleri (Özgüner, 2011, s. 613), İstanbul'da yapılan bir araştırmada ise kullanıcıların parkları tanımlarken yeşillik, huzur, manzara ve deniz kelimelerini tercih ettikleri belirlenmiştir (Yücel ve Yıldızcı, 2006, s. 230).

Ülkemizde yapılan araştırmalarda kullanıcıların parklarda kültürel etkinliklerin, engelli bireylerin kullanabileceği alanların ve kütüphanenin olmasını istedikleri belirlenmiştir. Bunun yanı sıra kullanıcılar oturma birimlerinin, çeşme, revir ve telefon kulübesi gibi donatıların eksik veya yetersiz olduğunu düşünmektedirler (Menderes, 2009, s. 56; Oğuz, 2000, s. 170; Onsekiz ve Emür, 2008, s. 89). Araştırmamız sonuçları bu çalışmalara benzemektedir. Kullanıcıların parkların daha temiz ve bakımlı olmasını, tuvaletler veya çeşmenin piknik alanına daha yakın konumda olmasını

ve daha fazla kültürel etkinlik düzenlenmesini istedikleri belirlenmiştir. Parkla ilgili görüşlerini yazan kullanıcılar da daha fazla etkinlik yapılmasını beklemediklerini, kitap okuma alanları oluşturulmasını istediklerini belirtmişlerdir.

19. yüzyılda parklar ilk tasarlandığında rekreasyon alanı ve yeşil akciğerler görevini üstlenmiştir, toplumun bir parçasıdır ve toplumun değerlerini yansıtmaktadırlar. “Kentten akciğerleri veya akciğerler olarak park (lungs of the city/park as lungs)” metaforu parklara ihtiyaç olduğunun fark edilmesinden beri, yaklaşık 200 yıldır kullanılmaktadır. Parkların sağlık reformlarında oynadığı rol merkezde değil periferdedir, yadsınamayan faydalarının hekimler tarafından kabul görmesi bu metaforun desteklenmesini sağlamıştır. Sosyal, fiziksel, psikolojik ve tarihsel olarak kentsel çevrelerin önemli bir parçası olan parklar genç, yaşlı veya engelli bireyler için, kendi bahçesi veya kendi taşıtı olmayan bireyler için bir ihtiyaçtır. Parklar, çimleri ayaklarının altında hissetmeyi seven ve çocuklarının güven içinde koşup oynayabildiği yerlere ihtiyaç duyan insanların, gezdiği ve rahatladığı, güvenli, huzurlu ve bakımlı olmasını istedikleri yerlerdir ve parkların çıkış noktası aslında budur. Kütüphaneler, sanat galerileri ve müzeler gibi yaşam standartlarını yükseltme çabasının bir parçası ve kentsel dokunun temel bir parçasıdır (Conway, 1996, s.7, ss. 83-84; Crompton, 2017, s. 117).

Akciğer görevinin yanı sıra “kentten kaçmak” anlamına gelen kent parklarında yeşil alanların ticari işletmelerle kesilmesi durumu ne yazık ki kentte olduğunuzu unutmaya engel olmaktadır. Seğmenler Parkı dışındaki parklar yeme-içme tesislerinin arasına yeşil alan serpiştirilmiş hissi vermektedir. Bu açıdan “kentten merkezinde ama kentten uzaklaşmış hissi veren” tanımına en uygun olan kent parkı olarak Seğmenler Parkı'dır demek yanlış olmayacaktır. Göz alabildiğine uzanan çim alanının varlığı, uzun bir yokuş çıktıktan ve kalabalıkta kendine yer bulduktan sonra, bazen boş yer bulmak oldukça zor olmaktadır, sizi karşılayan kalabalık ve etrafta gezinen köpekler, kuşlar kendinizi Ankara'dan uzakta hissetmenize neden olmaktadır. Bu his günümüz kent karmaşasında derin bir nefes alabilmenin verdiği rahatlıkla ve dostlarla birleşince insana “iyi ki parklar var” cümlesini kurdurmaktadır. Seğmenler Parkı kullanıcıları da anket uygulamasındaki görüşmelerde ve park hakkında eklemek istediklerini yazdıklarında benzer cümleler kullanmışlardır (Şekil 1).

Kullanıcılar parklarla ilgili eklemek istedikleri bölümde şu ifadeleri kullanmışlardır:

“Çevreme baktığımda muhteşem görünüyor. İnsanlar bir arada ve huzurlu, gülüyorlar ve ben mutluyum. Son zamanlarda gülmek çok önemli. Bu park bunu sağlıyor (Seğmenler Parkı, 31 yaş erkek)”.

“Şehrin ortasında doğaya ait bir yer, ama çevre temizliği konusunda insanlar bilinçlenmeli.” (Seğmenler Parkı, 26 yaşında erkek)

“Bu parkı seviyorum, rahat ve özgür hissettiriyor. Ortamı güzel ayrıca banklara gerek yok, yeşillik çok güzel.” (Seğmenler Parkı, 22 yaşında kadın)

“Otopark alanı az ama bunun için yeşil alan azalmamalı.” (Seğmenler Parkı, 32 yaşında kadın)

Diğer parklar için kullanıcıların düşünceleri şu şekildedir:

“Parkta aranan şey dinginlik, burada olduğunu düşünüyorum (Altınpark, 36 yaş erkek)”, (Şekil 2)

“Ankara’nın en güzel yeri bence, her yaşta insan geliyor. Aslında İstanbul’dan geliyorum iş için, her geldiğimde uğruyorum. Sıcak bir ortam. Güzellik deyince aklıma bu park geliyor, doğayla iç içe (Gençlik Parkı, 30 yaş, erkek)” (Şekil 3).

Şekil 1. Seğmenler Parkı.
Fotoğraf: Sibel Önal, 2016.

Ne yazık ki Göksu Parkı'nda kullanıcı görüşleri genelde olumsuz yöndedir. Kullanıcılar, otoparkın ücretli olması, fiziksel aktivitenin yapılı alanlarla kısıtlanması, gölün kirliliği, parkın kalabalık olduğu günlerde mangaldan kaynaklanan dumandan duyulan rahatsızlık ve son yıllarda parkın çevresinin rezidanslarla dolması durumuna değinmişlerdir. Parkla ilgili eklenen görüşlerde genel itibariyle güvenlik, çevre temizliği ve daha fazla etkinlik yapılması gerektiği üzerinde durulmuştur (Şekil 4). Bu görüşlerin yanı sıra kullanıcılar parklarda kitap okuma alanlarının oluşturulması, seyyar tuvaletlerin olması, kablosuz internet bağlantısı gibi isteklerini de anket sonunda yer alan görüş bölümüne eklemiştir. Kullanıcılar sözlü ve yazılı olarak kentlerde parklara, açık ve yeşil alanlara ihtiyaç duyulduğunu belirtmişlerdir.

Parklarda eksikliği hissedilen en önemli noktalardan birisi sosyal etkinliklerdir. Kullanıcıların % 13,5'i parklarda açık hava sineması, konser gibi etkinliklerin

yeterli olmadığı yönünde görüş belirtmiştir. Yapılacak olan etkinliklerin sosyal medya aracılığıyla duyurulması günümüz teknolojisiyle oldukça kolaydır. Ancak parkların resmi sosyal medya hesaplarının olmadığı veya yetersiz olduğu belirlenmiştir. Düzenlenecek olan kültürel etkinliklerin parkların kullanımlarını olumlu yönde etkileyeceğini ve bu etkinliklerin sosyal medya aracılığıyla duyurulmasının kullanıma yardımcı olacağı düşünülmektedir. Örneğin, Seğmenler Parkı'nda sıklıkla etkinlikler düzenlenmekte ve bu etkinlikler kullanıcıların sosyal medya hesaplarında paylaşarak birçok kent sakinine ulaşmaktadır. Wang, Brown ve Liu (2015, s. 63), parklarda yapılan etkinliklerin birleştirici yanına dikkat çekmektedir. Parklar farklı insanlar tarafından farklı amaçlarla kullanıyor olsa da aktif yaşama katkıda bulunmak ve ulaşılabilirlik algısını artırmak için etkinliklerin etkili bir yol olduğuna vurgu yapmışlardır. Yücel ve Yıldızcı (2006, s. 229), İstanbul'daki üç farklı parkta yürüttükleri çalışmada kullanıcıların kendilerini

Şekil 2. Altınpark.

Fotoğraf: Sibel Önal, 2017.

Şekil 3. Gençlik Parkı.
Fotoğraf: Sibel Önal, 2016.

Şekil 4. Göksu Parkı.

Fotoğraf: Sibel Önal, 2017

parkların bir parçası olarak hissettiklerini ve parkları insanların toplanması için iyi birer mekân olarak gördüklerini saptamışlardır.

Ocak ve Perçin (2014, s. 20), yeme-içme tesislerinin sayıca çokluğunun bir anlamda parkların “kent parkı” işlevini yitirmelerine neden olacağına dikkat çekmektedir. Benzer şekilde Boyacı (2010, s. 103), mimari yapıların yoğunluğu yüzünden Gençlik Parkı'nın kent parkı görünümünden uzaklaştığına vurgu yapmaktadır. Sarıkaya (2007, s. 136-139), yeme-içme mekânlarına ayrılan alanların geniş olduğundan bahsederek Göksu Parkı'nın yapı yoğunluğuna değinmiştir. Beton yapıların, ticari işletmelerin varlığından ziyade daha fazla doğal öğelerin parklarda yer alması gerekliliği vurgulansa da araştırmamız sonucunda kullanıcıların % 15'i parklarda alışveriş yapılacak alanların veya yeme-içme tesisinin olmasını istediklerini belirtmişlerdir. Bu oran ilk bakışta yüksek görünmeyebilir, ancak bu seçenek fiziksel

aktivite alanının (% 4,7) ve çocuk oyun alanının yetersiz bulunması (% 2,7) seçenekleriyle karşılaştırıldığında, doğayla iç içe olmak ve fiziksel ya da ruhsal olarak rahatlamak için gelinen parkların alışveriş merkezlerine tercih edilmesiyle çelişmektedir. Ayrıca kullanıcıların isteği olan alışveriş yapılacak alanların inşa edilmesi daha fazla işletmeyi ve daha fazla betonlaşmayı beraberinde getireceğinden parklarda yeşil alan ihtiyacı sürmeye devam edecektir.

Araştırma sonuçları doğrultusunda kullanıcıların parkları ayda bir kez ziyaret ettikleri, parklara rahatlamak ve sosyalleşmek için geldikleri, eksiklikleri ya da yetersizlikleri olsa da söz konusu parkları başkalarına tavsiye edebilecekleri belirlenmiştir. Kullanıcılara göre parkların yetersizlikleri, kültürel etkinlikler, otopark ve temizlik gibi kolaylıkla aşılabilecek konulardır. Kullanıcı memnuniyeti anketleri kent parklarının sadece tasarımı, planlanması ve yönetimi açısından değil aynı zamanda

kullanıcıların beklentilerinin karşılanması, parkların işlevlerini sağlıklı olarak sürdürebilmesi için de önemli bir veri kaynağıdır. Park yönetimlerinin belirli aralıklarla kullanıcı memnuniyeti anketi yapmaları ve kullanım örüntülerini belirlemesi önemlidir. Yapılacak olan anketlerle parkların eksikliklerinin veya yetersizliklerinin belirlenerek yeni stratejilerin geliştirilmesi ve kent sakinleri için daha cazip hale getirilmesi mümkündür. Anketler sayesinde kullanıcıların parklardaki aktiviteler ve tesisleri kullanma düzeyleri, parklardaki en çok kullanılan bölgeler, en az ilgi çeken alanlar gibi pek çok veriye ulaşılabilecektir. Böylece gelecekte yapılacak olan parkların zamana ve kullanıcılara adapte edilebilmeleri de kolaylaşacaktır.

Kaynakça

- Abkar, M., Shariff, M., Kamal, M., Mariapan, M., Maulan, S. ve Sheybani, M. (2010). The role of urban green spaces in mood change. *Australian Journal of Basic and Applied Sciences*, 4(10), 5352-5361.
- Ahmad, H., Maulan, S., Mariapan, M. ve Habib, S. (2011). Users' preferences of usability and sustainability of old urban park in Tabriz, Iran. *Australian Journal of Basic and Applied Science*, 5(11), 1899-1905.
- Ak, M. K., Eroğlu, E., Özdede, S. ve Kaya, S. (2014). Comparing urban parks between Turkey and Netherlands: a case study of Seğmenler Park-Frankendael Park and Göksu Park-Bijlmer Park. *Global Journal on Advances in Pure & Applied Sciences*, 3, 73-83.
- Aksoy, Y. ve Akpınar, A. (2011). Yeşil alan kullanımı ve yeşil alan gereksinimi üzerine bir araştırma İstanbul ili Fatih ilçesi örneği. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 10(20), 81-96.
- Bekçi, B., Taşkan, G. (2012). Açık yeşil alanlardaki kent donatılarının kişisel mekan uzaklığına etkisi: Bartın kenti örneği. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 14(22), 61-71.
- Boyacı, E. (2010). *Ülkemizde kent park işlevlerini belirleyen etmenler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Central Park Conservancy. (2011). Report on the public use of Central Park. 11 Kasım 2014 tarihinde http://www.centralparknyc.org/assets/pdfs/surveyreport_april2011.pdf adresinden erişildi.
- Cohen, D. A., McKenzie, T. L., Sehgal, A., Williamson, S., Golinelli, D. ve Lurie, N. (2007). Contribution of public parks to physical activity, *Am J Public Health*, 97, 509-514.
- Conway, H. (1996). *Public parks (Shire Garden History)*. Buckinghamshire: Shire Publications.
- Crompton, J. L. (2017). Evolution of the “parks as lungs” metaphor: is it still relevant?. *World Leisure Journal*, 59(2), 105-123. DOI: 10.1080/16078055.2016.1211171.
- Demir, E. (2006). Toplumsal değişme süreci içinde Gençlik Parkı: sosyolojik bir değerlendirme. *Planlama*, 4, 69-78.
- Güler, N. ve Uğurlar, A. (2017). Kent parklarında kullanıcı memnuniyeti: Ankara Kuşulu Park örneği. *Megaron*, 12(3), 443-459.
- Henneberger J. W. (2002). Origins of fully funded public parks. *The George Wright Forum*, 19(2), 13-20. 1 Kasım 2016 tarihinde <http://www.georgewright.org/192henneberger.pdf> adresinden erişildi.
- Karadağ, A. A. (2013). The effects of shopping malls on using urban parks: The case of Ankara, Turkey. *Journal of Food, Agriculture & Environment*, 11(1), 765-770. 22 Eylül 2014 tarihinde http://world-food.net/download/journals/2013-issue_1/2013-issue_1-environment/18_3.pdf adresinden erişildi.
- Kaymaz, I., Belkayalı, N. ve Akpınar, N. (2013). Peyzaj mimarlığı kapsamında işitsel peyzaj kavramı: Ankara kent parkları örneği. *Peyzaj Mimarlığı 5. Kongresi içinde* (ss.182-194). 8 Ocak 2017 tarihinde https://www.researchgate.net/publication/303881871_PYZAJ_MIMARLIGI_KAPSAMINDA_ISITSEL_PYZAJ_KAVRAMI adresinden erişildi.
- Liu, H., Li, F., Xu, L. ve Han, B. (2015). The impact of socio-demographic, environmental, and individual factors on urban park visitation in Beijing, China. *Journal of Cleaner Production*, 163, 181-188. 11 Şubat 2016 tarihinde <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959652615012330> adresinden erişildi.
- Memlük, N. O. (2012). *Inclusivity of public space: Changing inclusivity of an urban park, Gençlik Parkı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Ankara.
- Menderes, E. (2009). Adana Merkez Parkı kullanımı üzerine bir araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Ocak, R. Ö., Perçin, H. (2014). Kent parkların tasarım anlayışlarının yurtiçi ve yurtdışı örneklerinde incelenmesi. *Selçuk Tarım Bilimleri Dergisi*, 1(1), 12-20.
- Oğuz, D. (2000). User surveys of Ankara's urban parks. *Landscape and Urban Planning*, 52, 165-171.
- Oğuz, D., Çakıcı, I. (2010). Changes in leisure and recreational preferences: A case study of Ankara. *Scientific Research and Essay*, 5(8), 721-729.
- Onsekiz, D., Emür, S. H. (2008). Kent parklarında kullanıcı tercihleri ve değerlendirme ölçütlerinin belirlenmesi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24(1), 69-104.
- Özdemir, A. (2007). Katılımcı kent kimliğinin oluşumunda kamusal yeşil alanların rolü. *Planlama*, 39, 37-43.

- Özer, M. N. (2005). Bir kültürel miras olarak Gençlik Parkı. *Planlama*, 4, 16-24.
- Özgüner, H. (2011). Cultural differences in attitudes towards urban parks and green spaces. *Landscape Research*, 36(5), 599-620.
- Project for Public Space. (2005). Washington Square Park. A user analysis and place performance evaluation. Final Report. New York. 10 Kasım 2014 tarihinde https://www.pps.org/pdf/wsp_final_report_pps.pdf adresinden erişildi.
- Sarıkaya, M. (2007). *Göksu Parkı'nın (Eryaman-Ankara) mevcut kullanımı ve kullanıcı beklentilerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Uzun, S., Müderrisoğlu, H., (2010), Kırsal rekreasyon alanlarında kullanıcı memnuniyeti: Bolu Gölçük Ormanı Dinlenme Yeri örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 1, 67-82.
- Wang, D., Brown, G. ve Liu, Y. (2015). The physical and non-physical factors that influence perceived access to urban parks. *Landscape & Urban Planning*, 133, 53-66.
- Wiggweshaus, R. (2003). *Günümüz bahçe ve parkları*. H. Sarkowicz (Ed.), *Bahçelerin ve parkların tarihi* içinde (ss. 236-247). Çev: Ersel Kayaoğlu. Ankara: Dost.
- Wong, K., Domroes, M. (2004). Users' perception of Kowloon Park, Hong Kong: Visiting patterns and scenic aspects. *Chinese Geographical Science*, 14(3), 269-275.
- Yılmaz, S. ve Zengin, M. (2003). User surveys Erzincan's parks. *Pakistan Journal Applied Sciences*, 3(1), 47-51. 14 Nisan 2014 tarihinde <http://docsdrive.com/pdfs/ansinet/jas/2003/47-51.pdf> adresinden erişildi.
- Yorulmaz, A. (2006). Harikalar Diyarı parkının kullanıcı profili ve beklentilerinin belirlenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.
- Yücel, G. F., Yıldızcı, A. C. (2006). Kent parkları ile ilgili kriterlerin oluşturulması. *İTÜ DERGİSİ/a Mimarlık, Planlama, Tasarım*, 5(2), 222-232.